

Nro 10.

A' FELS. R. TSASZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Februariusnak 4 dik napján 1794.
esztendőben.*

Amerikai Anecdota.

Új Angliának egy lakosa, nem régiben egy Indusnak, avagy szeretsen szolgának a' lovát elvette, melly miatt törvénybe idéztetett perelő emberi társa által. Mind ketten meg jelenvén a' biró előtt az elsőbb, t. i. az új Anglus keményen állatta, hogy a' ló az övé volna, és hogy hat hólnappal annakelőtte is már az övé volt. Jól vagyon, felele az Indus, és egy szörpokrótzal bé fedvén a' ló fejét, hogyha oly régén a' tiéd, bizonyossan tudni is fogod, mellyik szemére legyen hibás. Az új Anglus nem gondolván előre, hogy illy kérdés fogna eleibe tétetod.

ni, azonban még is felelni kellett nékie a' fel-
 tett kérdésre, a' jobb szemére, úgymond. Nem
 igaz, felele az Indus, mind a' két szemére ép,
 soha nem is vólt semmi hibája a' szemeiben, mely-
 lyet, le vonván a' ló fejéről a' pokrótzot, való-
 sággal meg is bizonyított. Látván a' bíró, mely-
 lyiknek legyen a' peresek között igazsága, az
 Indusnak a' lovát villa adta, az új Anglust pe-
 dig érdeme szerént meg büntette.

Lengyel Ország.

Ezen folyó 1794 dik esztendőnek első napján
 illyetén érzékeny ki fejezésekkel elegyes órátiót
 mondott *Moszinky* úr, az Országának nagy Mar-
 sallya a' király előtt: „ Felséges uram! sokkal
 nagyobb örömmel tellyesiteném mái napon köte-
 lességemet felséged tekintete előtt, hogyha a'
 múlt esztendőnek el múlásával, kedves hazánkon
 történt szerentsétlenségeknek keserű emlékezetét
 szívemből ki törölhetném. Jól tudom kégyelmes
 király, hogy az el múlt szerentsétlen 1793 dik
 esztendőnek minden hólnapjai újjabb gonofzokat,
 érzékeny szívednek pedig újjabb sebeket okoztanak
 legyen, a' mellyek, minthogy senki meg nem gyó-
 gyíthattya azokat, még most is vérzenek. Kegyel-
 mes Fejedelem mind Te, mind a' Te hív követőid
 bizonyossan el aléltak vólna az azokból szárma-
 zott keserűség és fájdalom alatt, hogyha a' minde-
 neket meg élelztő reménység nem vigasztalt vól-
 na bennünket, az a' reménység, hogy talám e'
 bé állott esztendőben tsendesebb szempillantáso-
 kat enged minékünk érni a' véghetetlen jóságú
 isteni gondviselés, és meg engedi szemlélnünk,
 hogy a' mi még most is vér tseppekkal izzadó
 sebeink a' te bölts, és kívánságunk szerént, még
 hosszas uralkodásod alatt, lassan lassan bé fog-
 nak állani. Ezt kívánnják, kégyelmes király, az
 Országának Senátorai, és a' Te ministereid, kik-
 nek képekben szerentsém vagyon királyi széked
 előtt ezen beszédet mondani. „

Mivel a' *Grodnoi* gyűlés alatt sok Lengyel Mágánások ki mentenek hazájokból, és gazdag jövedelmeiket idegen tartományokban eméltették meg: ahozképest minden gazdag birtokos Lengyelek egy ki adattatott *Universalis*, az az, királyi parantsolat által vissza hivattatnak, és tudokra adattatik, hogy minél előbb határozzák meg magokat, vissza akarnak é menni avagy nem, és mikor igyekezzenek vissza menni? A' Lengyel Status, (ekként fejezi ki magát ez a' királyi parantsolat) tovább nem szenvedheti, hogy az uraságoknak annyi milliomból álló jövedelmek idegen tartományokba ki küldetessenek, a' mellyeket hazájokban is el költhetnének, annak bölcsőségára fordithatnák s. a. t. — *Ötsémnek mondom, bátyám uram is értsen rólla.*

Frantzia Ország.

A' közönséges jóra ügyelő Commissió bizonyos pontokból álló instructiót avagy oktatást küldött a' Frantzia comandirozó Generáloknak, a' mellyekhez t. i. kelletik magokat az ellenséges tartományokban alkalmaztatniok. — E' szerént minden portékákat, betses dolgokat, és tárakban találtatandó eleséget a' Fr. K. Társaságba bellyebb tartoznak vitetni s. a. t. Múlt esztendei hadakozásunknak módja, úgymond egy közönséges levél, kevés hasznunkra vólt minékünk, meg nem éredvén még az idegen nemzetek a' szabadságnak bé vételére.

A' Frantzia közönséges levelek erőssitik azt is, hogy a' nemzetnek képviselői leg inkább azon plánumnak készítésében foglalatoskodnak mostan, a' melly szerént a' Fr. hajó seregnek Angliába bé lehessen lépni. Miben állyon ezen plánum, mikor akarják azt munkába venni, arról már halgat az írás, a' mindazáltal nem titok, hogy a' *Brestiai* flottához már el küldetett a' parantsolat, melly szerént minden szempillantásban készen

kell magát tartani egy titkos expedíciónak, avagy útnak való indulásra. *Jourdan* Generál azt írta a' N. Gyűlésnek, hogy nem sokára három zászló foglak *Valenciának*, *Condének*, és *Quesnoinak* bástyáin lobogni. Könnyebb ezt megígérni, mint be teljesíteni! — A' Párisi tömlöztökből ült személyeknek száma 5030 fő megyen. — Néhai *Lyonnak* constitutionális, az az, polgári hitet le tett püspöke *Lamourette Hádrián* múlt hólnapnak 11-dik napján tsókolta meg *Madame Guillotinet*. — E' magát az által tette bűnössé, hogy a' Fr. Köz. Társaság és annak éggysége 's szabadsága ellen öfzve esküdött; hogy azon complottal, melly a' királyi méltóságnak vissza állítására ízélzött, és múlt Májusnak 29-dik napján *Lyonban* a' patriótákat meg ölette, égyet értett; hogy az oda való lakosokat a' K. Társaság ellen való fegyver fogásra fel serkentette. Halálos sententziájának ki mondattatása után magára kerelztet vetett, és meg vallotta, hogy azon órátiót, mellyet néhai *Mirábó* az égyházi tárgyakról mondott, ő készítette. *Freron* nemzeti biztos illyetén levelet küldött múlt hólnapnak 4 dik napján a' Párisi N. Gyűléshez *Tulonból*: *XVII Lajosnak* jobbágyai közt, úgymond, nagyon uralkodik a' halál. Ma a' királyt kívánó all tisztekre, segédekre, és katonákra került a' sör; három papok zárták be a' tántzot; hogyha attól nem tartottunk volna, hogy a' bűnösökkel égyütt ártatlan aszszonyoknak, kisdedeknek, gyermekeknek, és pátriótáknak is kellett volna szenvedni, mind egy lábíg le vagdaltattuk volna a' lakosokat; hogyha attól nem tartottunk volna, hogy a' fegyveres és eleséges táruk is öfzve égnék, az egész várost meg eméztettük volna a' tűz által. De azért tsak ugyan el fog a' szabadságnak földéről töröletni, minden továbbra való halogatás nélkül hozzá kezdünk a' városnak lerontásához. — Hólnap és a' több következő napokon ismét dolgok leszen a' puskáknak, ágyúknak, és golyóbisoknak, és mind addig, míg egy

pártos ember találtatik köztök, meg nem szűnünk a' lövöldözéstől. A' kikötő helynek külső bástyain lobogó fejer zászlók, immár 12 puskapórral, ágyúkkal, golyóbisokkal, és elegendővel megterhelített hajót ejtettének törbe; minden templomokban találtatott arany, ezüst, réz és ón edényeket ki hoztunk azokból, a' szenteket a' *Mársiliai* pénz verő házakba küldöttük s. a. t.

A' külső dolgokra ügyelő minister egygy jegyzést adott bé a' Nemz. Gyűlésnek, mellyben az 1792 dik esztendőbeli idegen nemzetekkel való Fr. kereskedés, mérő serpenyőbe tétetett az előbbi esztendőkben való kereskedéssel, a' melly égygyik esztendőről a' másikkra számlálván 60 millió livránál többre nem ment; ellenben 1792-dik esztendőben 225 millió livrára szaporodott. Allig lehet, úgymond a' minister, e' dolognak hitelt adni, azomban valóságos dolog, és semmi kétséget nem szeved. Ezt pedig égyyedül manufacturáink szorgalmatosságának, és azon nagy előmenetelnek kell tulajdonítani, mellyet az új igazgatásnak formája által nyert a' kereskedés. *Merlin*, az, a' ki múlt esztendőben nemzeti biztos volt *Moguntziában*, azt kívánta a' N. Gyűléstől, hogy égygy új *Tactikát*, az az, exercirozásnak és hadakozásnak mód át készítetne a' hadi dolgokra ügyelő Commissió által, a' melly szerént kellene a' Fr. hadi seregeket a' fegyverben gyakorlani. Erre rövideden azt felelte *Dubois de Crancé*: — nem szükség, úgymond, az időt haszontalanul vesztegetni; készített *II Fridrik* Prussiai király ollyat, melly a' maga valóságában mindenkor remek munka fog lenni, ezt kelletik a' Fr. seregekhez küldeni.

Bourdon hofzás beszédet tartott Jan. 17 dikén tartatott ülésben a' végre hajtó Commissió, 's nevezetesen a' hadi dolgokra ügyelő minister ellen: Lehetetlen, úgymond, égygyetlen égygy embernek, a' Fr. hadi sereget, melly égygy millió két száz ezer emberből áll, igazgatni; a' végre

hajtó Commissió nem egyéb a' nemzet vérét ki-
szívó denevér madárnál. Hát ugyan, nem lát-
tyátok é törvénytévő férfiak, hányan nem jelen-
nek meg a' hazát védelmezőknek rokonai és há-
zok népei között elöttetek azon segedelemért,
mellyet igirt nékiek a' törvény, de a' mellyet a'
hadi minister tőlök el húz, azomban 120 ezer
livrát eggy olly közönséges újság írónak (érti
Herbertet) ajándékozott, a' ki a' leg rútabb szi-
nekkel festi le a' nép előtt a' buzgó pátriótákat,
azokat, a' kik éjjel nappal izzadnak a' K. Társa-
ság javára tzelző dolgokban. Hogyha ezen emli-
tett summa apróbb részekre, 50 50 livrára osztat-
tatott volna fel, hány szükölködő familiának
könyhúllatásait nem lehetett volna azok által el-
törteni? A' jelenlévők tökéletes meg elégedéssel
vették befzédjét, a' N. Gyűlés pedig azt végzette
Dantonnak javaslására: 1.) hogy egy ministernek
se legyen ennekutánna szabad a' nemzetnek kints
tárából a' N. Gyűlés hire 's végzése nélkül pénzt
ki venni — 2.) hogy a' köz jóra ügyelő commis-
sió adja értelmét, minémű úton 's módon lehet-
ne, 's kellene, a' revolutionalis igazgatásnak for-
máját meg jobbitani.

Januariusnak 10-dikén tartatott ülésben tud-
tára adattatott a' Nemzeti Gyűlésnek, hogy a'
Sarbonne, a' józan okosság templomává válasz-
tatott volna által (i). Ugyan ezen ülésben véte-
tődött elő a' Frantzia lovas sereg öregbitetésének,
és jobb lábba lejendő állításának tárgya is, a'

(i.) Sorbonnének neveztetett ennekelötte a' *Pá-
risi theologica facultás*, avagy a' vallásról va-
ló tudománynak tanításában foglalatosko-
dott közönséges Tanítóknak tudós gyülekeze-
te, és az az, épület a' mellyben azok lakta-
nak és tanítottanak, annak első szerzőjéről

mellyről hozatott végezés szerént 1.) A' nehéz cavalléria 29 regementre leszen fel osztattatva, 's mindenik 4 escadronból, avagy 8 compániából fog állani, és minden compániának 1 kapitánya, 1 fő hadnagyja, 1 al hadnagyja, 1 fő kvártélymestere, 2 al kvártélymestere, 1 furirja, 4 brigadierse, 1 trombitása, 73 lovas katonája és 1 kovátsa leszen (k). Minden regementnek a' Stábja 1 Obesterből, 2 escadron comendánsból, 1 regement kvártélymesterből, 1 fő Seb orvosból, 1 al seborvosból, 1 ló orvosból, 1 nyereggyártóból, 1 fegyver gyártóból, 1 szabóból, 1 vargából, és 1 nadrág szabóból fog állani. Az utólsóbb öt gyalog, a' többi pedig mind lovon fog szolgálni. Minden két escadront, egy escadron

Sorbonne Robertről, a' ki IX Lajos Fr. királynak gyóntató papja vólt, 's ugyan ő alatta, 's az ő segedelme által fundálta ezen facultást 1252 esztendőben Sarbonnének hivatott. Richelieu Kárdinal vitte azt egész tökéletességre, mivel nemcsak a' Tanítóknak való házakat, hanem az abban lévő ditsösséges templomot is ő építette, a' mellyben vagyon ezen hires kárdinalnak temető kápolnája, mellyen egy Giardon nevezetű igen hires kösfaragó mester 20 esztendőig dolgozott. A' Sorbonne nevű épületben 36 szoba vagyon, a' mellyekben tudniillik laknak az elsőbb és öregebb Tanítók, és a' Sorbonnai tudós Társaságnak rendes tagjai, a' kik az e' végre készített nagy palotában szokták égybe gyülléseiket tartani, e' mellett vagyon a' társaságnak ditsösséges könyvtára is, a' mellyben igen sok régi irott könyvek találtnak.

(k.) Egy brigáda Fr. Országban állott 10 14 escadron lovasságból, a' gyalogságnál pedig

commendáns, 's mindenik escadront a' két kapitányok között az öregbik fogja kormányozni. — Minden regementnek két zászlója lesz, melyeket a' regementnek fő kvártélymesterei fogják hordani — a' leg öregebb compánia trombitásstab trombitás lesz — mindenik regement az adjutánsokkal egyetemben 704 foból fog állani, következésképen az egész Frantzia nehéz cavalléria 20416 foból.

II. A' Frantzia lovasságnak második részében a' könnyű lovasság lesz bé foglaltatva, a' melly 20 dragonyos, 23 lovas vadász, és 11 húszár regementekből, 's minden regement 6 escadronból, és minden escadron két compániából fog állani. Továbbá minden compániánál 1 kapitány, 1 fő hadnagy, 2 all hadnagy, 1 fő kvártélymester, 4 all kvártélymester, 1 furir, 8 brigadir, 2 trombitás, 95 dragonyos, lovas vadász és húszár, és 1 kovats lesz; következésképen minden compánia 116 emberre megyen. A' mi a' regementeknek Stabját illeti, annál 1 Obester, 3 escadrons-commendáns, 1 regement kvártélymester, 1 számtartó, 1 fő seborvos, 1 all seborvos, 3 adjutáns, 1 ló orvos, 1 nvereg gyártó, 1 fegyver-gyártó, 1 szabó, 's 1 varga fog lenni — a' négy utólsóbbaknak lovok nem lesz. — Minden escadron egy escadrons commendáns, 's min-

---

5 vagy 6 batalionból. Közönségesen 8 brigádára szokott egy armádia fel osztattatni u. m. 4 lovas és 4 gyalog brigádára. Brigádnak neveztetik a' két vagy több regementekből össze kaptoltatott corpus is, annak kormányozója pedig Brigadiernek. A' lovas regementeknél egy 50 foból álló compániának harmad része hívattatik brigádának, hogyha pedig 100 foból álló a' compánia, akkor egy hatod része. Brigadier, deákül manipularius dux nak neveztetik.

denik 'escadron az öregebb kapitány által fog kormányoztatni. — Minden könnyű lovas regementnek 3 zászlója fog lenni, 's a' regementnek három régibb fő kvártélymesterei által hordoztatni. Következésképen minden könnyű lovas regement 1640 főből fog állani, és mindenket, u. m. mind a' nehéz, mind a' könnyű lovas sereget olzve számiálván, 83 regementből, az az, 96556 emberből.

III. Az ezeken kívül lévő lovas seregek, akár légiók, akár szabad seregek, akár szabad compániák legyenek azok, az említett nehéz és könnyű lovas seregek közzé fognak fel olztattatni, fel és all-tíztyeikkel egyetemben. Hogyha több fel-és all-tíztek vólnának azoknál, mintsem a' tízteknek meg határozott száma engedné, az illy esetben mind rangjokat mind fizetéseket tartsák meg a' szám felett való tíztek mind addig, míg rendes tízteké lehetnek a' regementeknél, és a' midőn vacántia, avagy üres hely lefzen, elsőben is az illyetén szám felett való tízt, azután a' regementnél való tízt, ismét a' szám felett való tízt s. a. t. promováltasson, avagy emeltessen a' fellyebb való tíztségre, mind addig, míg végre, egy szám felett való tízt sem fog a' regementeknél maradni.

A' Frantzia hadi seregekre fordított költség 275 millió, kétszáz hatvannégy ezer, három száz ötven három livrára ment a' múlt *Frimaire* nevű hólnapban. Így neveztetik az új Frantzia Calendárium szerént *December*, ezen szótól *frimer*, a' melly tulajdonképen, fagyot és zuzmarázt jelent.

A' *Coignaki* kerületben 10 milliom livrát érő örökségeik adattattak el a' hazájokból ki költözött Frantziáknak — az előbbi királyi árendásoknak jószágaik is el petséeltettek, és a' nemzet javára fognak fordittatni, azt adván okúl a' N. Gyűlés, hogy ezek hamis úton módon, és a' szegénység sanyargattatása által szerettek magoknak jószágokat.

A' Jakobinusoknak Januar. 10-dikén tartott gyűlésekben, ki töröltetvén *Camille Desmou-lins*, az igaz Jakobinusoknak laistromából, ismét vissza-vétegett abba *Robertspierének* közbenjárására, a' midőn ekként szóllott ez a' Fr. nemzetnek nagy bálványa: Hadgyunk békét, *úgy-mond*, a' magános tárgyakról való tanátskozá-soknak, az illetén magános vetélkedések által sok jó idő el lopattatik, sokkal fontosabb tárgyak vagynak előttünk, a' mellyekről kelletik minékünk gondolkodnunk. Fordítsuk inkább elméinket az Angliai igazgatás formájának vizsgálá-sára, és arra, miként kellyen Britanniába bétsapnunk, kiváltképen most, a' midőn közelget a' parlamentom el kezdetésének ideje. Úgy hallom, hogy sokak *Dictátornak* neveznek engemet — az én dictácturám, a' *Peletier*, és *Marát* dictaturá-ja s. a. t. Ahozképest el is végeztetett, hogy a' következő gyűlésben kezdjenek az Angliai dolgoknak vizsgálásához. Valósággal hozzá is fogtak ahoz Januar. 11-dik napján. Leg elsőben is *Butteau* (olvasd *Büttó*) ment fel az óráló szék-be, 's egész forrósággal szóllott az Angliai ministerium ellen — hasonló módon beszélték *Simon* (XVII *Lajosnak* eddig való gondviselője), és *Du-bois de Crance*. Minekutánna a' leg rútabb szin-ekkel festették volna le *Pith* Angliai fő ministert, 's ötöt egy tüzet okádó hegyei hasonlították volna öfzve, az Angliai constitutiót is meg támadták, a' mellyet az ő értelmek szerént nem is lehetne a' Frantzia új constitutióval égybe hasonlítani, mellyről való okoskodásoknak folytatását más alkalmatosságra halasztották, és utólyára arról kezdettek tanátskozni, miként kel-lene a' hóltakat el temetni. Az ő meg határo-zások szerént 12 órákig kell a' meg hólt testnek a' deszkán feküdni, 's azután tétettetni a' sz. Mi-hály lovára, a' melly az emberi kornak három részéhez képest külömb-külob-féle színű posztó-val fog bé teríteni, 's külömb-külob-féle fel-írásokkal fel ékesíteni. A' gyermekeknek fel-irá-

sok e' fog lenni: *Ö a' haza számára nevedett*; a' meg éredett embereknek ez: *Ö a' hazáért élt*; az öregeknek pedig ez: *Ö a' haza hasznára élt*. A' meg lett holt embereknek testeiket 4 polgár, a' meg holt gyermekeket pedig négy gyermek vigye a' temető helybe, 's éjféltájba temettessenek el. Ennekutánna a' végeztetett el, hogy kéretessen meg a' N. Gyűlés, négy temető helynek ki rendelésére Páris városának kapuin kívül, és azon helynek ki mutatására is, holott a' nézésre ki tétessenek a' meg holt testek.

Hadi Történetek és Környülállások.

Londonból iratik Jan. 7-ik napján, hogy a' Bresti Frantzia flotta, múlt Decemb. 26-ik napján botsátotta vitorláit a' szélnek, és hogy napnyúgotfelé vette légyen úttját. Ez a' nem renúnylett történet nem kevés nyughatatlanságot okozott mind a' ministeriumnak, mind az Angliai kereskedőknek, méltán félvén attól, hogy az Amerikába éppen azon nap indult kereskedő Angliai hajok ragadozó körmeik közzé ne akadjanak a' Fr. zsákmányozó hajóknak. Attól is fél a' ministerium, ne hogy Lord *Hood* flottáját is meg támadják a' Frantziák, melly nemtsak hadi seregekkel, és eszközökkel, hanem sok Toulonból ki költözött lakosokkal is meg vagyon terheltelve, melly miatt nem elegendő a' tengeri ütközetnek ki állására. Ahozképest mingyárt parantsolatot küldött az Admiralitas, az az, a' tengeri dolgokra ügyelő Tanáts a' Nagy Flottának a' merő tengerre való ki menetelre, és a' Frantziák veszedelmes fel-tételeknek meg akadályoztatására.

Vandamme Fr. General arra kötelezte magát a' Parisi N. Gyűlésnél, hogy ő Austria Belgiomnak *Nieuport*, *Ypern*, *Menin*, *Cortrik* és *Dornik* nevű városait el fogja venni. Sokkal könnyebb volt nékie ezt meg igirni, mint sem bé tellyesite-

ni, talám ugyan azt gondollya ökeme, hogy a' Cs. K. hadi vezérek és vitézek tsak szűnyadoznak, és nem vigyáznak a' patrióta seregeknek mozdulásaira. Továbbá, hol vagyon az a' sereg, melly ezen fel tételnek végbe vitelére elegendő lehetne? az ottan lévőeknek számok 30 ezer embernél többre nem megyen, azok közzü is 500 az ispotályokban fekszik. Ennekfelette azt is megkeli fontolnunk, hogy az ottan cantonirozó Frantzia seregeknek semmi menedek helyek, az az, semmi erősségek nintsen, a' mellybe, tudnillik lehetne magokat szerentséltenségeknék id jén vonniok. Utóliyára azon seregnék nagyobb része erőszakossan táborba vitetett ifjakkól áll, kik közzü napjában 100 ember is el szökik. Ez az oka, hogy a' Fr. generalok nagy nyughatatlansággal várják a' *Vendébe* kü detett patrióta seregnék onnan lejendő vissza téréseket, annyival inkább mivel, a' mint hirleltetik, egészen semmiké tetettek a' Rojalisták.

Leg közelebb az a' kétséges hir érkezett hozzánk a' Rajna vidékéről, hogy múlt hónapnak 20 ik napját követett éjjel, Mannheim és Worms között által mentenek a' nevezett folyó vize a' Frantziák, 's azon iparkodjának, hogy az Austria és Prussziai seregek közt való égygységet kétfelé szakasszák, és vagy Mannheim, vagy Frankfurt ellen mennyenek. Hogyha igaz ez a' hir, könnyen lehet gondolni, hogy a' Rajnán által menteknek száma nem kitsiny lézen, nem is lehet gondolni, hogy kevesen fogtanak volna e' nagy következésü dologhoz. Más részről ismét azt halljuk, hogy *Kostheim* és *Ehlfeldt* közt hidat vetetének volna a' Prusszusok a' nevezett folyó vizre, 's kemény lépésekkel siessenek a' Frantziák után, még pedig olly fel tétellel, hogy őket a' több Frantzia seregektől elszakasztván, ü közetre kényszerithessék, mellynek sok jó következési lehetnének. Az egész Palatinatusi V. Fejedelemség talpon áll, és imide amoda masirozó hadi sere-

geknel, 's fegyverbe öltözött parafztoknál égyebet látni nem lehet. A' történt dolgok és a' tapasztalás bizonyittyák, hogy valahányszor által jöttek a' Rajna vizén a' Frantziák, mindenkort találták a' temetéseket. Talám ugyan most is úgy fog a' dolog történni.

Béts.

A' Cs. K. birodalomban 22 házai vagynak az igalmas Szerzetnek, mellyekbe a' múlt 1793 ik esztendőben 11150 betegek vétetteitek fel, 1166 hó t meg, a' többi pedig tökéletesen meg gyógyúlt. Ebből ki tetzik, melly hasznos szerzetes rend légyen ez a' Statusban, a' mellynek tagjai minden nemzetre és vallásnak külömbségére való tekintet nélkül bé fogadják a' szükölködő betegeket, és mint jó keresztény embereket illet, úgy hánnak azokkal. Hogyha tehát ök semmi választást nem tesznek a' betegnek vallásában; illő hogy minden jó keresztény ember adakozzon nékiek ezen hasznos foglalatosságaiknak tökéletesítésére.

Néhai ditsösséges emlékezetű II *Jósef* Császár által a' szükölködőknek számokra fel állított Institutumnak Gondviselői, a' szokás szerént számot adtanak a' múlt esztendőben ezen kasszába bé ment, 's abból ki adattatott költségről. — E' szerént, a' múlt 1792-dik esztendőben meg maradt 11744 forint, és 43 krajtzár a' közelebb el múlt 1793 dik esztendőben, a' *Bétsi* belső és külső városbeli papoknál 57,678 forintal és 25 krajtzárral szaporodott alamisna által, segedelem pénz által 42,693 for. 29 krajtzárral; különös alamisnából 14595 forintal 16 krajtzárral; legatumokból 27250 for. 38 krajtzárral, mind öszve 142217 forintal 48 krajtzárral; melly a' múlt 1792 dik esztendőben meg maradt summával 153962 forintra és 32 krajtzárra megyen. Ebből adattatott

ki ezen Institutumhoz tartozó szegényeknek 92798 forint 37 krajtzár; más házi szükölködőknek, és szerentsétleneknek 14350 forint 19 krajtzár; töké pénzé tétetett, 's interesre ki adatott 27150 forint 38 krajtzár; magának az institutumnak szüksegeire fordítatott 7189 forint 18 krajtzár; a' mostan folyó elztendőnek első hólnapjában való kiadásra pedig 12373 forint 38 krajtzár maradt a' kasszában.

Austriai Belgyiom.

A' jelenvaló gonosz háborúnak folytatására ismét nagy summa pénzt ajándékoztanak Brabántziának lakosai, nem kéntelenségből, hanem égyedül uralkodó Fejedelmekhez, és a' főz jóhoz vonzó szives hajandóságokból. *Tongerloo* Apátúr 40,000; *Baufort* hertzeg 150,000; a' Sz. Mihály és Gudulai Káptalan 31,500; egy bizonyos ház Antverpiában 28,000; *Ursel* hertzeg 100,000; a' Mechliniai Érsek és Kárdinál az Afflinghemi Apátúrsággal 11,666; a' Novellesi apácza klastrom 19,357; a' Sz. Mihály Apátúrsága Antverpiában pedig 15,000 forintokat.

Elegyes Tudósítások.

Ügy mondatik, hogy *Fort-Louis* alatt minákat ásván a' Cs. K. mina ásók, 200 nagy kaliberű ágyúkat, igen sok ágyú és apró golyóbist, flintát, pénzt, kiváltképen pedig arany pénzt találtak a' fő templom alatt el ásva. Az ágyúk töbnire mind által hozattak a' Cs. K. táborba, kétség kívül a' pénz sem hagyattatott ottan.

Égy szép anekdóta iratik *Metzből*. Tudniillik 15 száz ifjú Frantzia patrióta, tellyes lévén vitézi tüzzel, és a' prédálásra való kívánsággal, arra kötelezték magokat, hogy ők vitézkedni fognak a' Frantzia szabadság és egyenlő-

ség állandóságáért. A' táborba érkeztén, leg előben is egy vezedelmes sántznak el foglalására küldettek, holott mindgyárt 600 hüllott el közülök; az életben meg maradtaknak parantsoltattott, hogy mennyenek a' viadalban előre; de mivel el hüllott társaiknak szemlélése nagyon meg óltotta előbbi tüzöket, nem engedelmeskedtek a' parantsolatnak. Arra való nézve, ez az egész corpus széllyel osztatott, a' tisztek el botsátattak a' szolgálatból, 's mindnyájan visszra küldettek *Metzbe*.

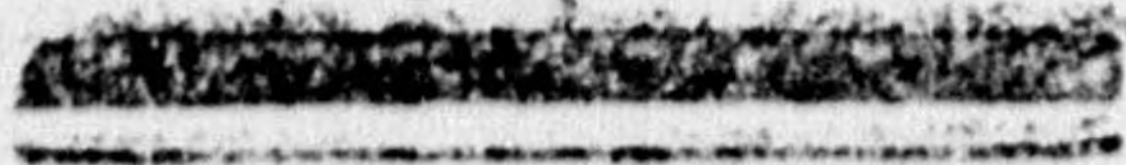
A' *Brunsvigiai* hertzeg egészsége nagyon meg rongáltatván a' múlt esztendei táborozás által, a' Prussiai király meg égyezéséből le tette a' kórmányozói hivatalt, 's helyette *Möllendorf* Generál Lájtinánt, és Berlin városának fő kórmányozója fogja a' Prussiai seregeket vezérleni. — Ez az a' nevezetes Generál, a' ki múlt esztendőben Lengyel Országnek felső részét a' Prussiai király számára el foglalta. Oda hagyván Lengyel Országot, ekként bútsúztanak el tőlle a' Lengyel dámák: *Eppen úgy fájlallyuk a' Generálisnak mostan töllünk való meg válását, mint a' mi képen fájlaltuk hozzánk való jövetelét.*

Magyar Ország.

Eggy méltóságos jó hazafi, tudós könyv-és versszerző illyetén mulattságos Tót-magyar versekkel köszöntötte meg egy *Trentsén* Vármegyei származású, és sok hadi virtusokkal ékeskedő vitéz baráttyát, ennek fő hadi tisztségre lett emeltetésekor:

Meg tölt nagy örömmel *Uherszka Krajna*,
 Vig hangzással *rugj* minden hegy 's *dolina*.
Wiszkocz kiált *Kazda*, *Gyevka*, minden *suhaj*,
 Senki sem lát *bidát*, nem is hallatik jaj.
 De főképen tapsol, *Trencsanszka Stolitza*,
 Az *Hornyákok* honnya, *pohánkás Kiszutza*.

Márs' hadi *Pan Bochnak* óltár építettett,
W' Trencsinye, az mellynél el énekeltetett:
Chwalime tyu: mellyre Pólhákokkal löttek,
 Mind *Gyedák*, mind matkák, víg kedvel bé
 töltek.

Szintén eztet teszi a' nép *Zilinába*,
Rajeczbe, *Varinba*, *Beczko*, *Puchovába*.
 Tsak vendégeskedik, elzi a' *kulyasát*,
Czmarral meg öntetett *Pohancsena* kását.
 Kedvvel zab kenyérre keni a' *brindzáját*,
Tzankó tajtékjától meg sem törli száját.
Borovitskát iszik vivát kiáltással,
Ale preco? imé így beszéli egymással.
Bratve! Obersterem *zostal naz Pan Krajan*,
Ej vivat! *pime ho je uz weru nagy Pan*.
 Nagy *ucztyiwost je to egész Stoliczánknak*,
Nech ho Pán Boch ziwj, kiáltni kell szánknak.
Ale j zaslužil mert ő *wernye* szolgál,
 Most is *Pred Franzuzom jako vityéz* úgy áll
Czujeme, hogy ugyan *witina* im pardusz,
 Mint az *Vágh Wodába*, az vérekbe úgy úsz.
J Turkom on dawal, folyt testeknek vére,
Preto akasztatott *szwatj Krecz* mellyére.
 Im' ez a' *Pricina*, hogy *Trencsény Stolitza*,
 Víg és *sutki* hangal tele sok *ulicza*.
Pusztyi na dwa struni! sok *Hlapinka* kiált,
 Botskoros sok *Ancsa* már a' tántzra kiált.
 Ezt meg h *iván* én is, ki ezeket irom,
 Örömömbem allig az pennámat bírom.
 Szürke *Hornyákokkal* én is azt kiáltom:
 Vivát! örömmel, örömöket váltom.
 Vivat! meg érdemlé már ő régen eztet,
 És nemtsak az kitsint, de a' nagy kerefztet.
 Vivát! égig hasson szíves kiáltásom,
 Nem hólnap, de meg ma lehessen pajtásom.